

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Незалежна асоціація банків України

Щодо окремих питань впровадження
вимог Загального стандарту звітності CRS

Міністерство фінансів України розглянуло в межах компетенції лист Незалежної асоціації банків України від 28.11.2022 № 8984-28/11 щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки (далі – Загальний стандарт звітності CRS) та надає інформацію з викладених у листі питань.

1. Для цілей пункту С(6) розділу III та пункту С(9) розділу VIII Загального стандарту звітності CRS щодо існуючих рахунків встановлено термін 31.12.2022. У зв'язку з чим постає питання, чи буде продовжено цей строк до завершення воєнного стану в Україні, оскільки не зрозуміло прописані строки у Перехідному положенні проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки» (далі – Законопроект № 8131)?

Оскільки на дату цього листа Законопроект № 8131 ще не розглядався Верховною Радою України у другому читанні та відповідний закон не набере чинності до 31 грудня 2022 року, дата для встановлення «існуючих рахунків» буде перенесена на 2023 рік або більш пізній період. Дата для встановлення «існуючих рахунків» визначається на останній день місяця, що передує першому дню місяця, з якого застосовуються вимоги Загального стандарту звітності CRS. Наприклад, якщо вимоги щодо перевірки фінансових рахунків та подання звітності згідно зі Загальним стандартом звітності CRS застосовуються з 01 липня 2023 року, то перелік «існуючих рахунків» встановлюється станом на 30 червня 2023 року.

2. Для виконання комплексної перевірки необхідно мати повний перелік підзвітних юрисдикцій, які приєдналися до Багатосторонньої угоди CRS. Коли цей перелік буде повідомлений підзвітним фінансовим установам (далі – ПФУ)?

Законопроектом № 8131 передбачено, що «центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику

встановлює порядок застосування Загального стандарту звітності CRS (далі – Порядок застосування CRS). Правила Порядку застосування CRS включають норми розділів I-VIII Загального стандарту звітності CRS з урахуванням змін та доповнень, допустимих або передбачених вказаним стандартом.» (підпункт 39³.1.4 нової статті 39³ Податкового кодексу у редакції Законопроекту № 8131).

Питання, зазначені у Вашому запиті, будуть врегульовані в Порядку застосування Стандарту CRS – підзаконному нормативно-правовому акті, який буде прийнято в установленому порядку Міністерством фінансів України після прийняття Законопроекту № 8131.

Перелік підзвітних юрисдикцій буде оприлюднюватись на офіційному вебпорталі ДПС (це юрисдикції, які погодяться обмінюватись інформацією з Україною). Цей перелік потрібно буде використовувати для того, щоб визначити, які рахунки включати у звіт про підзвітні рахунки.

Незважаючи на це, для цілей належної перевірки (due diligence) банку потрібно буде визначати резидентство усіх клієнтів, незалежно від того, чи є вони резидентами країн, включених до переліку підзвітних юрисдикцій, чи ні. Тобто перелік існуючих рахунків потрібно буде сформулювати для усіх рахунків, власниками яких є нерезиденти, а у випадку рахунків організацій, які є пасивними нефінансовими організаціями – також, якщо їх кінцеві бенефіціарні власники (далі – КБВ) (контролюючі особи) є нерезидентами. При цьому немає значення, резидентами яких юрисдикцій є ці особи.

3. В якому випадку ПФУ мають обов'язково запросити у підзвітної організації документ самостійної оцінки? Чи потрібно заповнювати окремо форму самооцінки для організації та/або її КБВ?

За загальним правилом для нових рахунків організацій отримання документа самостійної оцінки стосовно організації як власника рахунку є обов'язковим. Відповідна вимога передбачена пунктом А(1)(а) розділу VI Загального стандарту звітності CRS. Для того, щоб визначити, чи є організація підзвітною особою, ПФУ повинна:

отримати документ самостійної оцінки (може бути частиною документації, необхідної для відкриття рахунку), який дозволяє ПФУ встановити для цілей оподаткування резидентство власника рахунку; а також

підтвердити достовірність такого документу самостійної оцінки на основі інформації, отриманої ПФУ у зв'язку з відкриттям рахунку, в тому числі будь-якої документації, зібраної відповідно до процедур AML/KYC.

Тобто інформація, що підлягає включенню до документу самостійної оцінки, може розкриватися в документації для відкриття рахунку та бути частиною цієї документації (наприклад, опитувальника, який використовує банк відповідно до процедур AML/KYC), за умови, що форма документації для відкриття рахунку буде адаптована до вимог Загального стандарту звітності CRS.

Водночас, повідомляємо, що пунктом 6 коментаря до розділу VI Загального стандарту звітності CRS передбачено, що кроки, визначені підпунктом (A)(1)(a) (отримання документу самостійної оцінки), та підпунктом (A)(1)(b) (підтвердження статусу підзвітної особи), можуть бути здійснені в будь-якому порядку. Таким чином, фінансова установа може спочатку визначити, чи є власник нового рахунку підзвітною особою. Якщо буде встановлено, що власник нового рахунку не є підзвітною особою (наприклад, тому що він є фінансовою установою або корпорацією, акції якої регулярно торгуються на організованих ринках цінних паперів), фінансовій установі не обов'язково отримувати документ самостійної оцінки від такого власника нового рахунку відповідно до підпункту (A)(1)(a). Проте фінансова установа повинна зберігати документи, які підтверджують вжиті заходи для встановлення статусу клієнта як особи, яка не є підзвітною особою.

Щодо необхідності заповнення форми документа самостійної оцінки CRS щодо контролюючої особи організації, за загальним правилом відповідна форма вимагається щодо кожної контролюючої особи (пункт D(2)(c) розділу V Загального стандарту звітності CRS) тих організацій, які є пасивними НФО (див. визначення «пасивної НФО» у розділі VIII Загального стандарту звітності CRS).

Відповідно до коментаря, який є невід'ємною частиною Загального стандарту звітності CRS, щодо нових рахунків організацій для визначення того, чи є підзвітною особою контролююча особа пасивної НФО, ПФУ може покладатися лише на документ самостійної оцінки CRS, отриманий або від власника рахунку (тобто від організації) або від контролюючої особи. Питання можливості отримання документа самостійної оцінки CRS щодо контролюючих осіб організації від власника рахунку – організації (без отримання документа самостійної оцінки від контролюючої особи) буде врегульоване у Порядку застосування CRS.

Якщо ПФУ під час застосування заходів належної комплексної перевірки встановлює, що власник рахунку – організація є активною НФО, отримання документів самостійної оцінки CRS щодо контролюючих осіб організації не потрібно.

Щодо необхідності отримання документа самостійної оцінки CRS від організації щодо існуючих рахунків, відповідне питання врегульоване у розділі V Загального стандарту звітності CRS.

4. Чи буде уніфіковано формат документу самостійної оцінки та обмежений його термін дієвості?

Затвердження уніфікованого формату (форми) документів самостійної оцінки CRS не передбачено Законопроектом № 8131. Ані Загальний стандарт звітності CRS, ані Багатостороння угода CRS не вимагають від юрисдикцій (у тому числі від України) встановлювати єдину форму для документів самостійної оцінки CRS.

ДПС як компетентний орган для цілей Багатосторонньої угоди CRS має право опублікувати зразки форм документів самостійної оцінки CRS (self-

certification) – їх буде 3 види: (1) для фізичних осіб – власників рахунків, (2) для організацій – власників рахунків, (3) для контролюючих осіб організацій – пасивних НФО.

Ці форми будуть зразками, які банки та інші фінансові установи зможуть використовувати при розробці своїх власних документів, враховуючи особливості внутрішніх процедур комплаєнсу. Документи самостійної оцінки CRS можуть бути окремими формами або частиною AML/KYC опитувальників, які банк вимагає від клієнтів при встановленні ділових відносин. Важливим є наявність в документі, який розробить фінансова установа, інформації про особу, збір якої вимагає розділ I Загального стандарту звітності CRS.

Звертаємо увагу, що Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) на своєму вебпорталі автоматичного обміну інформацією розмістила форми документів самостійної оцінки для організацій, контролюючих осіб та фізичних осіб, які носять виключно рекомендаційний характер та можуть слугувати прикладом форм, які можуть бути використані ПФУ для збору даних для цілей CRS. Див. розділ SAMPLE SELF-CERTIFICATION FORMS за посиланням: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/>.

Міністерство фінансів України не має наміру обмежувати фінансові установи у їх праві розробити власні форми документів самостійної оцінки.

У документа самостійної оцінки CRS відсутній термін дійсності. Стандарт визначає, що підзвітна фінансова установа зобов'язана вимагати від клієнта нові документи самостійної оцінки у разі зміни обставин щодо податкового статусу власника рахунка або його контролюючої особи (якщо власником рахунка є пасивна НФО). Відповідні вимоги визначені у пунктах 8 та 9 розділу III, пункті C розділу IV, пункті (E)(3) розділу V та пункті A розділу VII Загального стандарту звітності CRS.

5. Які критерії є тригерами для обов'язкового заповнення документу самостійної оцінки під час відкриття нових рахунків? Чи таким критерієм є лише резидентність (як зазначено в розділах IV та VI Загального стандарту звітності CRS) або інші/будь-які критерії приналежності до підзвітних юрисдикцій?

Стандарт не передбачає критеріїв, що можуть слугувати «тригерами» для обов'язкового заповнення документа самостійної оцінки. Отримання дійсних документів самостійної оцінки CRS при відкритті нових рахунків є обов'язковим.

Якщо (1) власник рахунку (фізична особа або організація) або (2) у випадку організації, яка є пасивною-НФО, її контролююча особа є резидентом України, отримання документів самостійної оцінки CRS теж є обов'язковим для того, щоб виключити наявність в особи одночасно статусів податкового резидентства в кількох юрисдикціях. Як зазначалось у попередніх відповідях, документ самостійної оцінки CRS може бути частиною документації, яку вимагає банк при відкритті фінансового рахунка.

Випадки, у яких отримання документа самостійної оцінки CRS від організації – власника рахунку не є обов'язковим, описані у відповіді на питання 3 вище.

6. Чи мають Банки з 01.01.2023 року обов'язково запитувати документ самостійної оцінки відповідно до Загального стандарту звітності CRS у клієнтів юридичних осіб, які вже є клієнтами Банку і планують відкривати новий рахунок, при умові, що в наявності в Банку є документ самостійної оцінки, який був запитаний для визначення підзвітності рахунку в рамках Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA) (далі – Угода FATCA)? Тобто у Банку є інформація стосовно країни податкової резидентності Клієнта і його FATCA-статусу, на основі якої можна зробити висновок, що юридична особа не є Підзвітною особою відповідно до CRS.

Наприклад, Банку надано документ самостійної оцінки згідно Угоди FATCA про те, що клієнт є Активною НФНУ та у Банку немає сумнівів щодо правильності визначення такого статусу. Чи потрібно знов оновлювати документ самостійної оцінки згідно CRS при відкритті наступного рахунку діючому клієнту?

Просимо звернутися до відповіді на питання 1 стосовно строків набрання чинності вимог про застосування Загального стандарту звітності CRS.

Питання можливості покладання на документи, що отримані щодо існуючого рахунку організації для цілей перевірки нового рахунку тієї ж організації будуть врегульовані у Порядку застосування Стандарту CRS після прийняття Законопроекту № 8131 (п. 39³.1.4 статті 39³ Податкового кодексу у редакції Законопроекту № 8131).

Щодо можливості використання документів самостійної оцінки, отриманих ПФУ для визначення статусу клієнта-організації для цілей FATCA (а саме для встановлення, чи є організація активною або пасивною НФО (НФІС для FATCA)), фінансова установа має право покладатись на документи FATCA відповідно до пункту (А)(2)(а) розділу VI Загального стандарту звітності CRS виключно за умови, що критерій, за яким організація відноситься до «активної», співпадає для цілей Загального стандарту звітності CRS та для FATCA (наприклад, організація є благодійною).

7. Згідно п. 68 Постанови Правління Національного банку України № 162: «Суб'єкт господарювання має право відкрити поточні рахунки на користь фізичних осіб за їх згодою для здійснення деяких видів виплат (заробітної плати, дивідендів, стипендій, пенсій, соціальної допомоги, повернення надлишково сплачених сум, інших виплат) у нижчезазначеному порядку...»

Видаткові операції за такими рахунками здійснюються після звернення фізичної особи до банку, пред'явлення нею документів, що дають змогу банку верифікувати клієнта, та укладення договору банківського рахунку.»

Тобто відкриття рахунку здійснюється не з ініціативи власника рахунку, а документ самостійної оцінки згідно CRS буде отриманий в момент належної перевірки власника рахунку фізичної особи.

Також згідно загальних вимог до належної перевірки (розділ II Загального стандарту звітності)CRS:

«Рахунок розглядається як підзвітний рахунок, починаючи з дати, коли він ідентифікований таким відповідно до процедур належної перевірки, описаних у розділах II-VII, та якщо не передбачено інше, інформація щодо підзвітного рахунку повинна повідомлятися щороку в календарний рік, наступний за роком, якого така інформація стосується.»

Чи вірно ми розуміємо, що якщо рахунок відкривається за ініціативи суб'єкта господарювання для здійснення деяких видів виплат він не може і не зобов'язаний володіти повною інформацією по працівнику стосовно вимог CRS? Документ самостійної оцінки згідно CRS у свою чергу повинен надаватися у Банк особисто клієнтом при проходженні верифікації особи і саме з цієї дати рахунок розглядатись як підзвітний рахунок в разі встановлення фізичної особи підзвітною особою?

Для цілей застосування Загального стандарту звітності CRS немає значення, за чиєю ініціативою відкривається фінансовий рахунок. ПФУ зобов'язана отримати дійсний документ самостійної оцінки від власника рахунку (а не від особи, яка ініціювала його відкриття). При цьому допускається подання документа самостійної оцінки не безпосередньо власником рахунку, а його уповноваженою особою.

Відповідно до пункту 7 коментаря до розділу IV Загального стандарту звітності CRS, «документ самостійної оцінки – це свідчення самого власника рахунку, в якому зазначається статус власника рахунку та будь-яка інша інформація, що може обґрунтовано вимагатись ПФУ з метою виконання її зобов'язань щодо звітності та належної перевірки, наприклад, інформація про те, чи є власник рахунку резидентом для податкових цілей у підзвітній юрисдикції. Що стосується нових рахунків фізичних осіб, документ самостійної оцінки є дійсним лише в тому випадку, якщо власник рахунку підписав його (або іншим чином підтвердив), і він датується не пізніше дати отримання.»

Згідно пункту 11 коментаря до розділу IV Загального стандарту звітності CRS «документ самостійної оцінки може бути підписаний (або іншим чином підтверджений) будь-якою особою, уповноваженою підписувати документи від імені власника рахунку згідно з національним законодавством. Особа, уповноважена підписувати документ самостійної оцінки, як правило, включає розпорядника майна, будь-який еквівалент зазначеного, та будь-яку іншу особу, якій власник рахунку надав письмовий дозвіл підписувати документацію від свого імені».

Ураховуючи вищевказане, Загальним стандартом звітності CRS, що включає коментар до нього, передбачено подання документа самостійної оцінки у

спосіб інший, ніж безпосередньо фізичною особою, а саме представником фізичної особи, яка діє за довіреністю від імені фізичної особи – власника рахунку. Довіреність, що надає право підпису та подання документу самотійної оцінки, повинна бути складена у відповідності до норм чинного законодавства України.

Незважаючи на вищевикладене, положення Загального стандарту звітності CRS не повинні тлумачитись як такі, що скасовують вимогу проходження клієнтом верифікації у банку, встановлену чинним законодавством України у сфері запобігання легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Підзвітність рахунку встановлюється під час застосування процедур належної комплексної перевірки, що включає отримання від власника рахунку (або його уповноваженої особи) документа самотійної оцінки та перевірку цього документа відповідно до принципів належної обізнаності, описаних у пункті А розділу VII Загального стандарту звітності CRS, враховуючи коментар до цього пункту.

8. Якщо Клієнт є резидентом країни-учасниці Багатосторонньої угоди CRS, при цьому стверджує, що не є податковим резидентом даної країни. Чи повинні банки вимагати надання ідентифікаційного податкового номера цієї країни і вважати дану особу підзвітною відповідно до CRS? Чи достатньо підтвердження у документі самотійної оцінки клієнта відсутності податкової резидентності у країні постійного проживання?

При перевірці документів самотійної оцінки клієнта ПФУ повинна керуватись принципами належної обізнаності, викладеними у пункті А розділу VII Загального стандарту звітності CRS: ПФУ не може покладатися на документ самотійної оцінки або документальний доказ, якщо ПФУ знає або є всі підстави вважати, що документ самотійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним. Вимоги цього пункту застосовуються також до інших документів (документації), які використовуються ПФУ для перевірки фінансових рахунків організацій.

ПФУ має підстави вважати, що документ самотійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним, якщо їй відомі відповідні факти або твердження, що містяться у документі самотійної оцінки або іншій документації, включаючи професійне судження відповідних менеджерів по роботі з клієнтами (за наявності таких) (див. пункти 38-42 та 50 коментаря до розділу III), і ці відомості є такими, що розсудлива особа, яка перебуває на відповідній посаді підзвітної фінансової установи може поставити під сумнів заявлене твердження. Також ПФУ має підстави вважати, що документ самотійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним, якщо в документації або у файлах рахунків підзвітної установи є інформація, яка суперечить твердженню особи щодо її статусу.

У підпункті 39³.2 статті 39³ Податкового кодексу у редакції відповідно до Законопроект № 8131 передбачено які дії повинна вчинити ПФУ, у разі

виявлення неточності або недостовірності даних у поданому клієнтом документі самостійної оцінки. ПФУ зобов'язана отримати дійсний документ самостійної оцінки, що містить відповідний ІПН або документи, що підтверджують відомості у раніше поданому документі самостійної оцінки.

9. Чи може клієнт бути податковим резидентом іншої країни та не надати ІПН? Якщо так, то у яких випадках?

Відповідно до розділу IV «Належна перевірка нових рахунків фізичних осіб» Загального стандарту звітності CRS: «Якщо документ самостійної оцінки встановлює, що власник рахунку є резидентом підзвітної юрисдикції для податкових цілей, то підзвітна фінансова установа повинна розглядати рахунок як підзвітний рахунок, а документ самостійної оцінки має також містити інформацію про ІПН власника рахунку в підзвітній юрисдикції (відповідно до пункту D розділу I) та дату народження.».

Відповідно до розділу I «Загальні вимоги до звітності» Загального стандарту звітності CRS:

«Незалежно від вимог підпункту A(1), не вимагається повідомляти інформацію про ІПН, якщо: (i) ІПН не був виданий відповідною підзвітною юрисдикцією або (ii) національне законодавство відповідної підзвітної юрисдикції не вимагає збору інформації про ІПН, виданий такою підзвітною юрисдикцією.».

Як зрозуміти, які саме національні законодавства підзвітних юрисдикцій не вимагають збору інформації про ІПН та в яких випадках ІПН може бути не виданий?

Секретаріат ОЕСР як координуючий орган для сторін Багатосторонньої угоди CRS публікує на вебпорталі автоматичного обміну інформацією щодо порядку видачі, збору і, наскільки це можливо, інформацію щодо структури та інших характеристик ідентифікаційних номерів платників податків (ІПН) щодо юрисдикції, які є сторонами Багатосторонньої угоди CRS: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/tax-identification-numbers/>.

Керуючись принципами належної обізнаності (пункт А розділу VII Загального стандарту звітності CRS), ПФУ може використовувати інформацію з порталу автоматичного обміну інформацією для перевірки того, чи видає підзвітна юрисдикція ІПН. Наприклад, ПФУ матиме підстави вважати, що документ самостійної оцінки є неточним або недостовірним, якщо документ самостійної оцінки не містить ІПН, а інформація, на порталі автоматичного обміну, вказує на те, що підзвітна юрисдикція видає ІПН всім податковим резидентам. При цьому Загальний стандарт звітності CRS не вимагає від фінансових установ підтверджувати формат та інші характеристики ІПН за допомогою інформації, наданої на порталі автоматичного обміну. Однак ПФУ має право прийняти рішення здійснювати перевірку також щодо формату ІПН з метою підвищення якості зібраної інформації та уникнення необхідності виправлення звітів про підзвітні рахунки на вимогу ДПС у майбутньому.

10. Які саме відмінності наявні між статусами «організації» відповідно до Угоди FATCA і Багатосторонньої угоди CRS? В яких випадках Банк може використовувати отриманий документ самостійної оцінки відповідно до Угоди FATCA для визначення підзвітної особи в рамках CRS?

Чи правильно Банк розуміє, що перелік непідзвітних фінансових установ в розумінні Угоди FATCA та CRS відрізняється? І можуть виникнути ситуації, коли за Угодою FATCA клієнт відноситься до непідзвітної фінансової установи, а згідно CRS є підзвітною фінансовою установою? І навпаки? Просимо навести практичні приклади даних ситуацій. Чи буде законодавством України прийнятий перелік підзвітних фінансових установ і непідзвітних фінансових установ?

Згідно Законопроекту № 8131: «Фінансові агенти, які є підзвітними фінансовими установами для цілей Багатосторонньої угоди CRS та відповідно до Загального стандарту звітності CRS, зобов'язані подати заяву про взяття їх на облік у контролюючому органі протягом 60 календарних днів після встановлення фінансовим агентом статусу підзвітної фінансової установи.»

У зв'язку з цим у разі обслуговування у Банку підзвітної фінансової установи чи повинен Банк запитувати документ підтвердження про взяття їх на облік у контролюючому органі чи ні? Як можна перевірити факт їх реєстрації? Наприклад згідно Угоди FATCA реєстрацію ПФУ можна перевірити на сайті IRS у відкритому списку.

Детальне порівняння різниці між статусами організацій, у тому числі щодо визначення ПФУ та непідзвітних фінансових установ, описано у частині III документу ОЕСР «Стандарті автоматичного обміну фінансовою інформацією в податкових справах (Посібник з імплементації)» (далі – Посібник з імплементації).

Для банків важливо врахувати, що Загальний стандарт звітності CRS на відміну від FATCA не передбачає можливість визначення будь-якого банку («депозитарної установи» відповідно до розділу VIII Загального стандарту звітності CRS) непідзвітною фінансовою установою. Усі банки зобов'язані виконувати вимоги Загального стандарту звітності CRS незалежно від того, чи є серед їх клієнтів нерезиденти, та незалежно від розміру залишку або вартості фінансових рахунків (Загальний стандарт звітності CRS не встановлює вартісних порогів для фінансових рахунків).

За загальним правилом статус організації для цілей Загального стандарту звітності CRS (у тому числі, чи є організація фінансовою установою для цілей CRS) визначається на підставі документа самостійної оцінки CRS від організації – власника рахунка. Банк може покладатись на документ самостійної оцінки для FATCA щодо організації для визначення того, чи є організація пасивною або активною НФО (див. умови у відповіді на питання б), але не для перевірки наявності у неї статусу фінансової установи.

Оскільки Загальний стандарт звітності CRS не передбачає затвердження єдиної обов'язкової форми документів самостійної оцінки CRS, банк має право

розробити власні форми документів самостійної оцінки, які будуть одночасно містити відомості, необхідні як для виконання вимог Угоди FATCA, так і Багатосторонньої угоди CRS.

Перелік непідзвітних фінансових установ у розумінні Угоди FATCA та Багатосторонньої угоди CRS відрізняється (у FATCA ширший перелік виключень), унаслідок чого можуть виникнути ситуації, у яких для цілей FATCA організація є непідзвітною фінансовою установою, а для цілей Багатосторонньої угоди CRS – ні (тобто є підзвітною).

Приклади організації, які звільняються від подання звітності для цілей FATCA (додаток II до Угоди FATCA), але можуть бути підзвітними для цілей Багатосторонньої угоди CRS:

- 1) пенсійний фонд фактичного власника, звільненого від виконання вимог;
- 2) інвестиційна компанія, яка повністю належить фактичним власникам, звільненим від виконання вимог;
- 3) фінансова установа з локальною клієнтською базою;
- 4) місцевий банк;
- 5) фінансова установа тільки з рахунками на нижчу суму;
- 6) спонсований інвестиційний суб'єкт господарювання та контрольована іноземна корпорація;
- 7) спонсована інвестиційна структура, що належить вузькому колу осіб.

Також звертаємо увагу на те, що визначення «інвестиційної компанії» за Угодою FATCA та Загальним стандартом звітності CRS відрізняються.

Щодо перевірки наявності у власника рахунку статусу фінансової установи, така перевірка є обов'язковою, оскільки фінансова установа не може бути «підзвітною особою» (див. пункт D(2) розділу VIII Загального стандарту звітності CRS). Порядок отримання відомостей про зареєстровані в Україні ПФУ буде врегульований у підзаконному нормативно-правовому акті, що буде прийнятий в установленому порядку Міністерством фінансів України після прийняття Законопроекту № 8131 (підпункт 39³.3.3 статті 39³ Податкового кодексу у редакції Законопроекту № 8131).

11. Згідно розділу VIII «Визначені терміни» Загального стандарту звітності CRS: «Термін «Непідзвітна Фінансова Установа» означає будь-яку фінансову устанovu, яка є:

с) будь-якою іншою організацією, яка становить низький ризик бути використаною для ухилення від сплати податків, має суттєво подібні характеристики до будь-якої організації, описаної у підпунктах B(1)(a) та (b), і визначена у внутрішньому законодавстві як непідзвітна фінансова установа, за умови, що статус такої організації як непідзвітної фінансової установи не порушує цілей застосування Загального стандарту звітності...».

Чи буде доведено до ПФУ вищезгаданий нормативний документ про визначення непідзвітних фінансових установ?

Стандарт не передбачає можливість визначення банків як непідзвітних фінансових установ. Щодо небанківських фінансових установ порядок визначення переліку непідзвітних фінансових установ буде визначений у підзаконному нормативно-правовому акті, що буде прийнятий в установленому порядку Міністерством фінансів України після прийняття Законопроєкту № 8131 (підпункт 39³.3.3 статті 39³ Податкового кодексу у редакції Законопроєкту № 8131).

12. Виходячи з термінів Багатосторонньої угоди CRS «Підзвітна особа», «Фінансова установа», «Підзвітна фінансова установа», «Непідзвітна фінансова установа», чи правильно ми розуміємо, якщо організація є фінансовою установою незалежно від приналежності її податкової резидентності до країн- учасників Багатосторонньої угоди CRS, то рахунки по таким фінансовим установам не є підзвітними відповідно до Багатосторонньої угоди CRS?

Практичний кейс 1: До Банку звертається організація з країною податкової резидентності – Франція, визначає себе як ПФУ в рамках Угоди FATCA та надає GIIN. Чи правильно ми вважаємо, що відповідно до терміну «Підзвітна особа» Багатосторонньої угоди CRS, якщо організація є ПФУ, то Банк не повинен включати рахунки такої організації у звіт відповідно до Багатосторонньої угоди CRS?

«Підзвітна особа» означає особу підзвітної юрисдикції відмінну від: (i) корпорації, акції якої регулярно торгуються на одному або декількох організованих ринках цінних паперів; (ii) будь-якої корпорації, яка є пов'язаною організацією для корпорації, описаною в пункті (i); (iii) урядової організації; (iv) міжнародної організації; (v) Центрального банку; або (vi) фінансової установи.

Практичний кейс 2: Якщо до Банку звертається клієнт – фінансова установа, країна податкової резидентності якої не входить до юрисдикцій країн- учасниць Багатосторонньої угоди CRS, чи правильно ми розуміємо, що даний клієнт не є підзвітною особою і виконувати дії по звітуванню щодо фінансових рахунків даної організації відповідно до CRS не потрібно?

Коментар до Загального стандарту звітності CRS вказує на те, що статус організації як фінансової установи або нефінансової організації (НФО) повинен визначатися відповідно до законодавства юрисдикції-учасниці Багатосторонньої угоди CRS, резидентом якої є організація (див. пункт 2 коментаря до розділу IX стандарту). Якщо організація є резидентом юрисдикції, яка не імплементувала Загальний стандарт звітності CRS, то статус організації як фінансової установи або НФО визначається згідно з правилами юрисдикції, в якій відкритий рахунок, оскільки інших правил для визначення статусу немає.

Відтак, якщо клієнтом банку є організація, яка є фінансовою установою юрисдикції, яка імплементувала Загальний стандарт звітності CRS та є стороною Багатосторонньої угоди CRS, організація повинна визначити свій статус відповідно до законодавства юрисдикції, резидентом якої вона є, та вказати про свій статус фінансової установи у документі самостійної оцінки. Рахунок,

власником якого є фінансова установа, не підлягає перевірці за правилами Загального стандарту звітності CRS.

Якщо клієнтом банку є організація – резидент юрисдикції, що не є стороною Багатосторонньої угоди CRS (наприклад, організація – резидент США), клієнт зобов'язаний визначити свій статус для цілей CRS відповідно до законодавства України та вказати про нього у документі самостійної оцінки (незалежно від того, чи є клієнт фінансовою установою для цілей FATCA). Незважаючи на те, що наявність у особи GIN може свідчити про статус фінансової установи також і для цілей CRS (якщо це іноземний банк), такий критерій береться до уваги не в усіх випадках (особливо щодо небанківських установ). Наприклад, організація відповідає визначенню «інвестиційної компанії» відповідно до розділу VIII Загального стандарту звітності CRS, але є резидентом юрисдикції, яка не імплементувала Загальний стандарт звітності CRS (США). Це прямо впливає на класифікацію організації для цілей CRS: така організація вважається «пасивною НФО» (див. визначення), а не «фінансовою установою», і відповідний рахунок підлягає перевірці та звітуванню за правилами Загального стандарту звітності CRS (щодо рахунку потрібно встановити, чи є серед КБВ організації резиденти підзвітних юрисдикцій).

13. Чи правильно Банк трактує Загальний стандарт звітності CRS у даних ситуаціях? Строки подання звітності взяті з Презентації законопроекту щодо імплементції Common Reporting Standard.

Якщо ПФУ (Банк) з 01.01.2023 року відкриває новий рахунок фізичній особі, яка є Підзвітною особою відповідно до CRS, то інформація по даному рахунку повинна міститись у звіті за 2023 звітний рік, та подана у термін до 01.07.2024 відповідно. Якщо при цьому по даному клієнту наявні існуючі рахунки (відкриті до 01.01.2023) в залежності від класифікації рахунку - «рахунок з високою вартістю» або «рахунок з низькою вартістю» інформація по таким існуючим рахункам має бути подана у термін до 01.07.2024 або 01.07.2025 відповідно.

Якщо підзвітна фінансова установа (Банк) з 01.01.2023 відкриває новий рахунок організації, яка є підзвітною особою відповідно до CRS, то інформація по даному рахунку повинна міститись у звіті за 2023 звітний рік, та подана у термін до 01.07.2024 відповідно. Якщо при цьому по даному клієнту наявні існуючі рахунки (відкриті до 01.01.2023) в залежності від класифікації рахунку – «рахунок організації з залишком або вартістю, що перевищує 250 тис. доларів США станом на 31 грудня 2022 року» або «рахунок організації з залишком або вартістю, що не перевищує 250 тис. доларів США» інформація по таким рахункам має бути подана у термін до 01.07.2025 у першому випадку або після перевищення балансу (вартості) порогу у 250 тис. доларів США у другому випадку відповідно.

Так, правильно.

14. Чи обов'язкова в документі самотійної оцінки фізичних осіб дата народження, якщо вона є в паспортному документі і в свою чергу дана інформація переноситься в електронну базу даних Банку?

Відповідно до розділу IV «Належна перевірка нових рахунків фізичних осіб» Загального стандарту звітності CRS: «Якщо документ самотійної оцінки встановлює, що власник рахунку є резидентом підзвітної юрисдикції для податкових цілей, то підзвітна фінансова установа повинна розглядати рахунок як підзвітний рахунок, а документ самотійної оцінки має також містити інформацію про ППН власника рахунку в підзвітній юрисдикції (відповідно до пункту D розділу I) та дату народження.»

Дату народження, якщо вона наявна в записах (реєстрах) ПФУ, не обов'язково вказувати в документі самотійної оцінки лише щодо існуючих рахунків (пункт С розділу I Загального стандарту звітності CRS). Для нових рахунків фізичних осіб, Загальний стандарт звітності CRS зобов'язує вказувати дату народження у документі самотійної оцінки.

15. Згідно розділ IV «Належна перевірка нових рахунків фізичних осіб» Загального стандарту звітності CRS: «Стосовно нових рахунків фізичних осіб під час відкриття рахунку підзвітна фінансова установа повинна отримати документ самотійної оцінки (може бути частиною документації, необхідної для відкриття рахунку), який дозволяє підзвітній фінансовій установі встановити для цілей оподаткування резидентство власника рахунку, а також повинна підтвердити достовірність такого документу самотійної оцінки на основі інформації, отриманої підзвітною фінансовою установою у зв'язку з відкриттям рахунку, в тому числі будь-якої документації, зібраної відповідно до процедур AML/KYC».

Чи вірно розуміємо, що документ самотійної оцінки запитується у клієнта тільки при проведенні належної перевірки клієнта або при зміні обставин, наведених в документі самотійної оцінки та не потрібно запитувати даний документ кожний раз при відкритті рахунку вже існуючому клієнту? Чи потрібно запитувати документ самотійної оцінки у існуючого клієнта, який відкриває рахунок після дати застосування вимог Багатосторонньої угоди CRS (попередньо 01.01.2023), якщо у Банка вже є інформація щодо адреси, юрисдикції резидентства, та дати і місяця народження та немає сумнівів у достовірності даних і згідно визначеної юрисдикції податкового резидентства ППН не вимагається або наданий ППН України (у разі юрисдикції тільки Україна)?

Питання можливості покладання на документи, отримані щодо існуючого рахунку фізичної особи для цілей перевірки нового рахунку тієї ж особи, будуть врегульовані у Порядку застосування Стандарту CRS після прийняття Законопроєкту 8131.

16. Чи правильно Банк розуміє, що коректність наданих даних, зокрема ПН, знаходиться в зоні відповідальності клієнта?

Під час перевірки документа самостійної оцінки банк повинен куруватись вимогами пункту А розділу VII Загального стандарту звітності CRS (вимоги щодо належної обізнаності). ПФУ не може покладатись на дані, надані власником рахунку, якщо ці дані суперечать інформації, яка вже є в розпорядженні установи, з урахуванням правил щодо агрегування рахунків.

Заступник Міністра

Світлана ВОРОБЕЙ